

„Vadilo nám, že se nikdo z Vietnamců neozval.“ Rozhovor s Hien Tran Thu

Tereza Rejšková

Abstrakt:

Rozhovor s Hien Tran Thu, vietnamskou studentkou ekonomie, o iniciativě vietnamských studentů, o vztahu vietnamské komunity, státní správy a českých médií, o důsledcích ekonomické krize a soužití s českou společností.

Co bylo impulsem vzniku studentské iniciativy¹?

Impulsem byla listopadová razie cizinecké policie na Sapě. Studentům přišlo, že to cizinecká policie už přehnala, a vadilo jim, že se vůbec nikdo z Vietnamců neozval.

Čím si vysvětlujete, že se nikdo neozval?

Trvalo nám asi měsíc nebo dva, než jsme přesvědčili ty starší z vietnamské komunity, aby vůbec začali komunikovat, jak s námi, tak s veřejností. Myslím, že je to způsobeno tím, jak to chodí ve Vietnamu: to negativní a problematické se přehlíží a mluví se jenom o tom pozitivním.

Takže nejdřív jste se snažili domluvit se se starší generací uvnitř komunity?

Ne, petice protestující proti zásahu na Sapě² byla jenom studentská iniciativa. Starší Vietnamci se pak trochu zlobili, protože o napsání a znění petice studenti rozhodli sami. Petice byla úspěšná a hodně se o ní mluvilo. Dokonce i prezident Klaus se vyjádřil, že ten zásah byl neúměrný. A tak svůj postoj velvyslanectví a podnikatelé ze Sapy také přehodnotili a brali nás mladé více vážně. Nás studenty jednou svolali a mluvili jsme společně o současné kritické situaci. Netýkalo se to jen zásahu na Sapě, ale obecně i stupňující se nenávisti Čechů vůči Vietnamcům. Hlavně jsme ale chtěli, aby za nás už nemluvil stále jenom Marcel Winter³.

¹ Svaz vietnamských studentů a mládeže

² Znění petice zde: http://docs.google.com/View?docid=dhb33k8j_Odzwfpg4

³ Marcel Winter je předseda Česko-vietnamské společnosti.

Je třeba, abychom měli nějakého vlastního mluvčího. Na schůzce jsme měli různé nápady, co by se všechno dalo udělat, ale realizováno bylo málo, už kvůli malé podpoře ze strany starších kvůli nejednotným názorům na danou situaci, i když to ze začátku vypadalo nadějně.

A jaká byla vlastně odezva na vaši petici?

Předali jsme jim tu petici začátkem prosince a oni nás pozvali na 13. ledna 2009 na diskusi, byl tam ředitel cizinecké policie Husák, někdo z MV a nějací poslanci. Měli jsme připravené argumenty v tom směru, že razie nebyla humánní, že to bylo proti lidským právům. Ta razie byla na kontrolu padělaného zboží, to samozřejmě beru. Blbé ale bylo to, jak se policie k Vietnamcům chovala. Proto jsme sepsali tu petici. Jejich hlavní argument byl, že my nejsme ti postižení, a ať se tedy ozvou ti postižení.

A po téhle petici následoval ještě otevřený dopis politikům, pod který jste se taky podepsali společně s dalšími vietnamskými organizacemi a který podpořily i české neziskové organizace⁴. Jaká byla odezva na něj?

My jsme hlavně chtěli veřejnou odezvu, tedy ne nutně od politiků. A to se povedlo. Od politiků jsme měli jenom jeden neurčitý dopis. A ředitel cizinecké policie Husák odpovídal jen ve smyslu, že to bylo všechno v souladu se zákonem a že to dělají pro dobro všech. Na té diskusi se studenty také říkal, že pokud některý z policistů občas někomu tykne, tak to přece není takový problém.

Posílila kauza Vietnamce, který byl v Brně ubit policistou, vaše odhodlání řešit chování cizinecké policie?

To bylo právě poté, co jsme řešili s cizineckou policií tu razii. Na tuhle kauzu reagovali už i ti starší, takže to neleželo na studentech. Náš velvyslanec také napsal policii v Brně, aby to ihned prošetřila. Policie přislíbila, že to prošetří. Ministr Langer se zase vyjádřil ve smyslu, že čin jednoho policisty není činem celé policie a že hrajeme na city tím, že to tak medializujeme! My jsme se přitom o té kauze dozvěděli až se zpožděním přes noviny.

Jaké máte plány do budoucna s vaší studentskou iniciativou?

Já jsem bohužel na poslední schůzce nebyla, ale vím, že v květnu se plánuje kulturní den pro českou veřejnost přímo tady v Sapě. Teď v pátek bude vietnamský kulturní den na jednom pražském gymnáziu, to si myslím, že je taky dobrá akce.

⁴ Více informací o dopisu a jeho plné znění zde: <http://www.migraceonline.cz/vietnamskacomunita/>

Takže teď spolupráce mezi studenty a ostatními organizacemi Vietnamců funguje?

Myslím, že ano. Už jsme si zvykli spolupracovat. Například když na začátku března byli lidé z ambasády na Ministerstvu vnitra, potřebovali to zmedializovat a zavolali mi. Svým způsobem už máme rozdělené úlohy.

Z jakého důvodu byli na ministerstvu?

Vietnamskému velvyslanci se nelíbilo, jakým způsobem byl navržen vládní program dobrovolných návratů⁵. Byly ohledně toho nějaké návrhy, i od pana Wintera. Ministerstvo proto pozvalo velvyslanectví a lidi ze Svazu Vietnamců a další. Ale nikam to moc nevedlo, na ministerstvu už věděli, co chtějí říct, že totiž je to úžasný program, a Vietnamci si to tam akorát přišli poslechnout.

Je vůbec někdo mezi Vietnamci, kdo o program projevil zájem?

Málo. Některým už vypršelo povolení k pobytu, a pak si nemohou zažádat. Ale hlavně, když se Vietnamci, často kvůli cestě, zadluží, určitě se nevrátí bez peněz, to by pro ně byla osobní potupa.

A ministerstvo vnitra si tyhle problémy neuvědomuje?

Ministerstvo to vůbec neřeší.

Ty jsi říkala, že se v poslední době vztah Čechů k Vietnamcům zhoršil...

Zejména z pohledu toho, co se píše v novinách. To se zhoršilo tak před půl rokem, pak jsme to začali řešit a myslím, že teď už je to zase lepší. Už se nepíše jenom o tom, že Vietnamci pěstují marihuanu, ale už se tam píše i že se například velvyslanec setkal se zástupci ministerstva. Na vietnamský nový rok jsme pozvali novináře, aby viděli i to pozitivní z vietnamské komunity a kultury.

Byla to všechno jenom vaše iniciativa nebo jste měli i podporu ze strany nějakých českých organizací?

Neziskovky nás vždycky podporovaly, teď nás chtějí vtáhnout do dění. Je potřeba, aby tu byli lidi, co vidí dovnitř komunity, ale zároveň umí reagovat na změny zákonů a politickou situaci.

⁵ Projekt dobrovolných návratů Ministerstva vnitra, více viz.: <http://www.mvcr.cz/clanek/projekt-dobrovolnych-navratu.aspx>

Jak se uvnitř vietnamské komunity řeší problémy související se současnou krizí?

Hodně se o tom mluví. Například pro manželku dělníka, který kvůli ztrátě práce spáchal sebevraždu, se uspořádala sbírka. Ona totiž zůstala ve Vietnamu se dvěma dětmi a nemocnou matkou. Vybralo se myslím 350 000 Kč, což přesáhlo i výši toho dluhu. Když je někdo v zoufalé situaci, tak se o tom rozšíří informace přes vietnamské časopisy a přes vývěsky tady na Sapě: to dobře funguje, protože sem jezdí každý týden tak jedna čtvrtina všech Vietnamců z celé republiky.

A co se týče kauzy Le Kim Thanh⁶, podnikali jste něco?

V jeho případě by mu žádná sbírka moc nepomohla. Já tenhle případ nechápu, on všechno má, práci má, a jenom že tady pracoval dva týdny načerno, tak musí odjet.

A byla uspořádána i sbírka pro ostatní lidi, kteří jsou bez práce?

Ti lidi jsou většinou schopni pracovat, tak jim spíš lidé nabízejí práci, než peníze. A pak jsou tu ti, co nemají zdravotní pojištění a jsou nemocní. Pro ty se pak dělá sbírka. Informuje se o tom přes vietnamské časopisy. Nějací vlivní lidé z komunity tam nejdřív dají peníze, třeba pět tisíc, a když to vidí ostatní, taky tam pak přispějí třeba pětistovkou. Peníze se vybírají osobně, ne přes konto.

Jaké byste navrhli řešení stávající situace? Řešení státu se vám nelíbí...

Mně se líbí řešení, které navrhoval Winter, rekvalifikace propuštěných pracovníků. Najít jim nějaké komunitní práce, uklízení odpadků, cokoliv. Dát lidem příležitost, aby si na svůj dluh vydělali sami.

Kdo by měl ty rekvalifikační kurzy poskytovat? Stát?

Od státu by úplně stačilo, kdyby v tom nebránil. Stát totiž teď vůbec neprodlužuje víza ani těm, co práci mají. Když stát člověku umožní, aby tu zůstal, tak už si tu práci každý nějak zařídí.

Jak hodnotíte způsob, jakým se o těchto kauzách píše v českých médiích?

Já jsem ráda, že se o tom píše. Poslední dobou média informace ani moc nezkreslovala. Až na jeden článek, to jsem zase četla nedávno v Mladé frontě, že našli u Vietnamce pěstírnu

⁶ Vietnamec Le Kim Thanh byl v březnu 2009 na základě rozhodnutí cizinecké policie vyhoštěn z České republiky z toho důvodu, že jeho zaměstnavatel mu nevyřídil pracovní povolení včas. Thanh se proti rozhodnutí policie nestihl včas odvolat, neboť byl v té době nemocný. Le Kim Thanh se zastávala řada českých nevládních organizací, stejně jako ministr pro lidská práva Michael Kocáb, také byla kvůli jeho případu podána stížnost k Ústavnímu soudu.

marihuany a že si tímhle množstvím mohl vydělat x milionů. Nabobtnalo to na tom, že tam napsali nějaké nesmyslně vysoké číslo. Tak takových zpráv kdyby bylo co nejméně.

Snažíte se komunikovat s novináři, kteří píšou tímto způsobem?

Náš hlavní úkol podle mě je dávat novinářům, kteří potřebují informace z vietnamské komunity, kontakty, aby věděli, na koho se obrátit. Aby to nebyl vždycky pan Winter. Ten se sice Vietnamců zastává, ale někdy je to až přehnané a neodpovídá to skutečnosti. On jde za některými věcmi úplně slepě a nedívá se, co je pravda a co ne. Ale Vietnamci nejsou svatí.

Je dobrá spolupráce s médii podle tebe tedy tím nejdůležitějším nástrojem zlepšení vztahů mezi Vietnamci a českou společností?

Média nestačí. Záleží na každém z nás, aby se snažil zapadnout do společnosti. Kolikrát se snažím, když třeba vidím v autobuse, že stará paní stojí vedle mladého sedícího Vietnamce, mu říct, aby si stoupl. Nebo způsob telefonování v autobuse, Vietnamci do mobilu mluví hrozně nahlas, já si vždycky říkám: „To je hrozný, já nejsem Vietnamka.“ Ve Vietnamu je to normální, ale tady ne.

Jak byste hodnotili činnost neziskovek, které poskytují poradenství cizincům? Vyhledávají u nich Vietnamci pomoc?

Vůbec ne, myslím si, že o tom ani nevědí. Obracují se spíš na vietnamské zprostředkovatele, přímo na nějakou osobu, která jim pomůže s tlumočením, když hledají byt, mají problém s úřadem a podobně.

Různé skupiny cizinců mají v ČR vlastně stejné problémy. Myslíte, že byste se někdy mohli v boji za jednu věc spojit i s ostatními skupinami cizinců?

Ne, to si nedovedu představit, to už Vietnamci mají blíž k Čechům než k ostatním cizincům.

Děkuji za rozhovor.

Tereza Rejšková pracuje jako redaktorka www.migraceonline.cz.

Článek vznikl v rámci projektu "Czech Made?" Multikulturního centra Praha za podpory Evropské komise.